

Přílohy

Příloha 1: Potřebná data se získávají dotazováním na tři stálé oblasti

Tři stálé oblasti dotazování		
Za byt	Za hospodařící domácnost	Za osobu starší 16 let
<p><i>Seznam osob:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ bydlících obvykle v bytě 	<p><i>Bydlení:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ jeho úroveň, náklady 	<p><i>Zachycuje se:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ pracovní aktivita ✓ příjmy z pracovní činnosti
<p><i>Demografické charakteristiky osob obvykle bydlících v bytě:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ věk ✓ rodinný stav ✓ vzdělání ✓ rodinné vazby ✓ pohlaví ✓ rodinný stav ✓ rok sňatku 	<p><i>Vybavenost domácnosti:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ vybranými předměty dlouhodobého užívání 	<p><i>Hodnotí se:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ zdravotní stav
	<p><i>Finanční situace:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ splátky ✓ spotřebitelské úvěry ✓ subjektivní hodnocení jejich dopadu na finanční situaci domácnosti ✓ finanční dostupnost určitých výrobků a služeb ✓ problémy s úhradou některých plateb ✓ dávky státní sociální podpory a sociální péče ✓ příjmy z pronájmu ✓ zajištění péče o děti do 12 let 	

Vypracováno ze zdroje: <https://www.czso.cz/csu/czso/zivotni-podminky-eu-sile-metodika> [on-line] cit. [09.06.2020].

Příloha 2: Subjektivní názory domácností – Životní šetření 2019 (78-79)

Tab. 1 Domácnosti podle postavení osoby v čele

e/ Subjektivní názory (%)

Households by activity status of head of household

e/ Opinions (%)

	Domácnosti celkem Households, total	Zaměstnanci celkem Employees, total	z toho / incl.		Samostatně činní Self-employed
			zaměstnanci s nižším vzděláním employees, lower education	zaměstnanci s vyšším vzděláním employees, higher education	
Počet domácností <i>absol.</i>	4 452 970	2 206 339	889 081	1 317 258	577 338
Problémy s bydlením:					
víklost v bytě	7,0	6,8	7,7	6,3	5,7
tmavý byt	2,8	3,1	3,5	2,9	1,7
malý byt	6,0	8,1	9,2	7,4	4,3
hluk z domu, resp. ulice	14,4	15,0	14,9	15,0	13,2
znečištěné okolní prostředí	11,1	10,6	10,7	10,6	11,3
vandalství, kriminalita v okolí	7,8	8,0	8,1	7,9	6,5
Náklady na bydlení jsou:					
velkou zátěží	16,6	14,4	18,5	11,6	11,5
určitou zátěží	70,5	72,6	72,0	73,1	73,1
vůbec nejsou zátěží	12,9	13,0	9,5	15,3	15,4
Společení půjček (kromě bytových) je:					
velkou zátěží	2,8	3,3	6,1	2,1	3,1
určitou zátěží	7,9	11,6	12,4	11,1	9,2
vůbec není zátěží	1,3	2,1	1,9	2,2	1,3
netýká se (domácnost půjčky nemá)	88,0	83,0	80,6	84,6	86,4
Domácnost vycházela s příjmem:					
s velkými obtížemi	3,5	2,5	3,7	1,7	1,1
s obtížemi	10,8	8,8	13,5	5,6	7,4
s menšími obtížemi	28,8	28,2	32,9	25,1	24,0
docela snadno	38,5	40,6	36,7	43,2	45,5
snadno	15,3	16,5	11,7	19,7	17,1
velmi snadno	3,1	3,4	1,5	4,7	5,0
Domácnost si nemohla dovolit:					
ročně týdenní dovolenou mimo domov	22,1	15,9	26,4	8,9	9,6
jíst obden maso	5,9	3,8	6,0	2,3	2,0
dostatečně vytápět byt	3,2	2,2	2,8	1,8	1,5
zaplatit neočekávaný výdaj 11200 Kč	23,9	21,2	33,2	13,0	12,5
Posledních 12 měs. problémy s úhradou:					
nájemného, úhrady za užívání bytu					
ano	1,6	1,6	2,2	1,2	1,5
ne	57,8	61,2	57,9	63,4	44,4
netýká se	40,6	37,2	39,9	35,4	54,1
plateb za teplo, elektřinu, plyn, vodu					
ano	1,7	1,4	1,7	1,2	2,1
ne	98,1	98,4	98,2	98,5	97,9
netýká se	0,2	0,2	0,1	0,3	-
splátek hypotéky a jiných půjček na byt					
ano	0,3	0,3	0,2	0,4	0,4
ne	20,2	28,8	24,3	31,8	28,2
netýká se	79,5	70,9	75,5	67,8	71,3
splátek ostatních půjček a úvěrů					
ano	0,6	0,4	0,7	0,3	0,9
ne	11,5	16,6	18,8	15,2	12,7
netýká se	88,0	82,9	80,5	84,5	86,4

Životní podmínky
Statistics on Income and Living Conditions

Rok 2019
Year 2019

Důchodci celkem Pensioners, total	z toho / incl.		Nezaměstnaní Unemployed	Ostatní domácnosti Other households		
	s pracujícími členy with working persons	bez pracujících členů without working persons				
1 526 003	174 151	1 351 852	102 932	40 358	Number of households	abs.
6,8	7,4	6,7	21,1	7,4	Problems with dwelling:	
2,5	2,1	2,6	7,3	4,6	dampness	
2,5	3,5	2,3	19,8	11,3	too dark, not enough light	
13,8	17,5	13,3	14,7	26,1	too small	
11,0	14,6	10,6	20,3	13,0	noise from neighbours, from the street	
7,7	8,3	7,6	13,5	12,6	pollution, grime	
					vandalism, criminality in the area	
					Housing costs:	
19,1	12,8	20,0	44,1	42,3	a heavy burden	
68,9	75,3	68,1	45,1	41,6	somewhat a burden	
12,0	11,9	12,0	10,7	16,0	not burden at all	
					Repayment of loans, hire purchases:	
1,5	2,3	1,4	7,1	4,6	a heavy burden	
2,2	5,9	1,7	7,0	0,7	somewhat a burden	
0,4	1,5	0,3	-	0,8	not burden at all	
95,9	90,2	96,6	85,9	93,9	not applicable	
					Household ability to make ends meet:	
4,1	2,4	4,3	23,7	15,8	with great difficulty	
13,6	8,9	14,2	25,8	23,4	with difficulty	
32,1	28,1	32,6	22,0	23,3	with some difficulty	
34,8	37,6	34,5	15,2	24,8	fairly easily	
13,2	19,8	12,4	10,6	12,2	easily	
2,1	3,2	2,0	2,7	0,5	very easily	
					Household could not afford:	
32,5	19,0	34,3	60,5	40,3	annual one-week holiday	
9,1	6,5	9,4	22,0	14,8	away from home	
4,6	3,0	4,8	13,4	5,7	a meal with meat every second day	
28,7	16,9	30,2	62,8	55,8	keep home adequately warm	
					unexpected expenses of CZK 11200	
					In last 12 month areas on:	
0,9	0,3	1,0	9,2	7,6	paying rent, housing cost of flat owners	
57,0	44,6	58,6	67,8	73,1	yes	
42,0	55,1	40,4	22,9	19,3	no	
					not applicable	
					paying heating, electricity, gas, water	
1,4	0,7	1,4	11,3	4,7	yes	
98,4	99,3	98,3	88,2	93,7	no	
0,2	-	0,2	0,6	1,6	not applicable	
					repaying mortgages and other dwelling-related loans	
0,1	-	0,1	-	-	yes	
6,0	11,1	5,3	6,6	9,6	no	
93,9	88,9	94,5	93,4	90,4	not applicable	
					repaying other loans	
0,3	-	0,3	5,5	-	yes	
3,8	9,8	3,1	8,6	6,1	no	
95,9	90,2	96,6	85,9	93,9	not applicable	

Zdroj: Šetření Životní podmínky 2020. ČSÚ 2019. Domácnosti podle postavení osoby v čele. Subjektivní názory v % [on-line] cit. [20.05.2020]. Dostupné z adresy: <https://www.czso.cz/documents/10180/125571069/160021201e.pdf/04cff1ed-5e61-4a41-bc91-/b72810b233d3?version=1.0>

Příloha 3: Srovnání subjektivní hranice chudoby SHCh pro různé typy domácností v ČR a odpovídajícím životním minimem ŽM platným v době sběru dat (červen 1995).

Typ domácnosti	{SHCh} \ {ZŽM}	SHCh jako násobek ŽM	ŽM / SHCh
Jedinec věku 60+ let	3 246	2,3	43
Dvojice věku 60+ let	2 666	1,6	62
Jedinec věku 18-59	4 610	2,9	35
Bezdětná dvojice	3 507	1,8	55
Rodič, 1 dítě	5 018-4 468	2,3 – 2,0	44–50
Rodič, 2 děti	4 388-3 288	1,8 – 1,5	55–66
Dvojice, 1 dítě	3 711-3 161	1,6 – 1,5	61–67
Dvojice, 2 děti	3 523-2 423	1,5 – 1,3	67–77
Dvojice, 3 děti	3 707-2 057	1,4 – 1,2	70–83

Pro vypracování použit zdroj: Rabušic, Mareš, *K měření*, s. 15, 1996.

První sloupec zachycuje rozdíl mezi SHCh a zákonným životním minimem v Kč, tedy o kolik bylo životní minimum nižší nežli hranice subjektivní chudoby. Druhý sloupec zachycuje SHCh jako násobek zákonného životního minima, tedy kolikrát bylo stanovené životní minimum nižší nežli subjektivní hranice chudoby.

Třetí sloupec zachycuje podíl stanoveného životního minima ze SHCh, (% zákonného životního minima ze subjektivní hranice chudoby).

Příloha 4: Operacionalizace způsobu *diskreditace druhých*

Ukazatel	Indikátor	Otázka	Odpověď
Situace členů rodiny na trhu práce	Svoji situaci na trhu práce vnímá jako obtížnou – je obtížné získat pracovní místo	„ <i>Myslíte si, že získat pracovní místo je pro Vás: “</i>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ spíše obtížné ✓ velmi obtížné
Sociální vztahy	Za obtížemi vidí diskriminaci	Proč by bylo pro Vás obtížné pracovní místo získat? (Je možno označit více variant odpovědí)	<ul style="list-style-type: none"> ✓ kvůli diskriminaci ✓ pracovní místa jsou, ale jsou obsazována levnou pracovní silou ze zahraničí
	Společnost je k němu nespravedlivá	„ <i>Máte pocit, že k Vám byla společnost z nějakého pohledu nespravedlivá?</i>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ zaznamenávána odpověď ano
Subjektivní hodnocení životní situace rodiny (postoje k řešení)	Pomoc vyhledává především u rodiny, známých atd., nechce upozorňovat na svoje problémy	„ <i>Máte někoho, na koho se můžete v případě problémů obrátit? (Je možno označit více variant odpovědí“</i>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ ano, hlavně na rodinu ✓ ano, hlavně na známé, přátele a sousedy ✓ spoléhám hlavně sám na sebe

Vypracováno ze zdroje: Gojová a kol., *O způsobech*, s.44., 2014.

Příloha 5: Operacionalizace způsobu *pasivní adaptace*.

Ukazatel	Indikátor	Otázka	Odpověď
Situace členů rodiny na trhu práce	Získání pracovního místa je obtížné	„Myslíte si, že získat pracovní místo je pro Vás:“	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Ani jednoduché ✓ spíše obtížné ✓ velmi obtížné
Subjektivní hodnocení životní situace rodiny (postoje k řešení)	Nespokojenost se současnou životní situací	„Když zvážíte všechny okolnosti Vašeho života, jak jste spokojen se svojí současnou situací?“	<ul style="list-style-type: none"> ✓ ani spokojen, ani nespokojen ✓ spíše nespokojen ✓ velmi nespokojen
	Negativní obraz sebe sama	„Když se zamyslíte nad svým životem, máte pocit, že jste...“	<ul style="list-style-type: none"> ✓ ani úspěšný, ani neúspěšný ✓ spíše neúspěšný ✓ velmi neúspěšný
	Mají svou situaci pod kontrolou	„Daří se Vám podle Vašeho názoru, mít život ve svých rukou? Mít svoji situaci pod kontrolou?“	<ul style="list-style-type: none"> ✓ ani ano, ani ne ✓ spíše ne ✓ vůbec ne
Subjektivní hodnocení životní situace rodiny (postoje k řešení)	Nevidí možnost změny nebo ji vnímá jako nerealistickou nebo jako časově velmi vzdálenou.	„Když se zamyslíte nad Vaším současným životem, je něco, co byste v něm změnil/a?“	<ul style="list-style-type: none"> ✓ ne
		„Myslíte si, že je změna v této oblasti možná, uskutečnitelná?“	<ul style="list-style-type: none"> ✓ změna je docela nepravděpodobná ✓ rozhodně k ní nemůže dojít
Vztah k sociální práci	Služby sociální práce využívá	„Využil/a jste Vy nebo někdo z Vaší domácnosti již někdy pomoci sociální práce nebo sociálních služeb?“	<ul style="list-style-type: none"> ✓ ano
		„O jaký typ spolupráce se jedná/ jednalo?“	<ul style="list-style-type: none"> ✓ dlouhodoběji ✓ krátkodobá spolupráce

Vypracováno ze zdroje: Gojová a kol., *O způsobech*, s.44., 2014.

Příloha 6: Operacionalizace způsobu uvolnění (83-84)

Ukazatel	Indikátor	Otázka	Odpověď
Situace rodiny na trhu práce	Spíše pozitivní vztah k neformálnímu trhu práce – dle klientů lhaní a podvádění vůči sociální administrativě není velký prohřešek	<i>„Jaký máte názor na existenci „černého“ trhu práce Vy?“</i>	Je dobře, že práce na černo existuje. Je to jediná možnost, jak si ve špatné situaci polepšit. Je mi to jedno, kdo chce, ať si klidně na černo pracuje. Je to jeho věc.
Subjektivní hodnocení životní situace rodiny (prožívání, hodnoty a postoje)	Nespokojenost se současnou životní situací	<i>„Když zvážíte všechny okolnosti Vašeho života (bydlení, zaměstnanost, finance): Jak jste spokojen se svojí současnou situací?“</i>	spíše nespokojen velmi nespokojen
	Vnímá se spíše jako oběť vnějších faktorů	<i>„Jak důležité jsou podle Vás následující věci, aby byl člověk v životě úspěšný?“</i>	Zásadní nebo velmi důležité vnější faktory: Pocházet z bohaté rodiny pocházet ze vzdělané rodiny, znát ty správné lidi, doba, v níž žijeme, společnost, v níž žijeme pohlaví, národnost
	Materiální hodnotová orientace	<i>„Jak jsou pro Vás důležité následující hodnoty?“</i>	Zásadní nebo velmi důležité: peníze, společenské uznání, vlastní bydlení, vlastní auto
Subjektivní hodnocení životní situace rodiny (postoje k řešení)	Spíše sympatizují s protesty, vandalismem nebo ho tolerují	<i>„Co si myslíte o tom, že někteří chudí jsou naštvaní a dávají to najevo (např. zapalováním aut, rabováním</i>	Plně chápu jejich pohnutky a souhlasím s tím. Nechápu je, ale pokud to tak cítí, ať to dělají.

		<i>obchodů, protesty apod., ...?“</i>	Ve volné odpovědi projev souhlasu s protesty atd.
Sociální život	Ve společnosti má omezené nebo žádné možnosti	<i>„Každý z nás žijeme ve společnosti, která nám dává nebo naopak nedává příležitosti uplatnit se, uspokojit či neuspokojit naše potřeby. Jak je to s Vámi, jak se díváte na své možnosti a šance v následujících oblastech?“</i>	Má omezené možnosti nebo žádné v klíčových oblastech, tj. spotřeba a služby, zaměstnání, bydlení, zdravotní péče.
	Pocit'uje nespravedlnost	<i>„Máte pocit, že k Vám byla společnost z nějakého pohledu nespravedlivá?“</i>	ano ne

Vypracováno ze zdroje: Gojová a kol., *O způsobech*, s.55., 2014.